

СИНЕРГІЯ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ

Сучасні особливості розвитку вітчизняної економіки (фінансова і політична криза, нестабільність, динамічність, значний обсяг документально оформленої інформації, тощо) обумовлюють необхідність створення принципово нових вимог до управлінського обліку та перегляду традиційних підходів до сфери управління підприємством.

Управлінський облік як інформаційне джерело у таких нестабільних умовах економічного середовища потребує вдосконалення. Зокрема, сучасний управлінський облік повинен не тільки надавати інформацію щодо реальних потреб користувачів, а й формувати базу ймовірних інформаційних запитів управлінського персоналу.

Це зумовлює необхідність використання принципово нових підходів до формування інформації в управлінському обліку та потребу комплексного врахування різних рівнів і форм зв'язків між елементами системи обліку та системи управління, еволюція яких посилює їх цілісність і ефективність, можливість багатоваріантного розвитку в нестійкому економічному середовищі функціонування суб'єктів управління з урахуванням статистичних і динамічних законів та закономірностей, що має визначальний характер для загальної еволюції світової економічної системи [1, с. 132].

Одним із пріоритетних нових наукових підходів до розвитку управлінського обліку є синергетичний підхід, який зумовлює зростання ефективності облікової інформації.

Як стверджує професор С. А. Кузнецова, «синергія» – поява нової продуктивної сили або якісно нових джерел розвитку, підвищення ефективності діяльності в результаті поєднання окремих частин, елементів, факторів у єдину систему за рахунок системного ефекту (емерджентності). Окрім цього, під «синергією облікової інформації» автор розуміє «... підвищення ефективності інформатизації системи управління суб'єкта управління за рахунок синергічного ефекту в результаті поєднання й інтеграції теоретичної, методичної та організаційної складових формування та зведення всього спектра облікової інформації в єдину систему та їх комплексної взаємодії» [1, с. 134].

При складанні бухгалтерських звітів може бути використано різні загальнонаукові методи пізнання, специфічні методи й методичні прийоми., в т. ч. і синергетичний метод.

М. С. Пушкар зазначає, що «синергетичний метод виник на подальшому розвитку системного підходу в процесі пізнання, як наука, що вимірює синергетичний ефект –

додаткове прирощення економічного чи іншого ефекту за рахунок самоорганізації системи» [2, с. 31].

Таким чином, синергетика передбачає отримання позитивного результату від взаємодії окремих елементів організаційної системи. Тобто, синергетичний ефект ґрунтується на поєднанні декількох елементів системи та функціонуванні як єдиного економічного організму, метою якого є досягнення спільних цілей та задоволення економічних інтересів учасників на різних ділянках господарської діяльності.

Синергетичний ефект у сфері управління проявляє себе, коли для прийняття якогось важливого рішення збираються керівники з подібними поглядами, які доповнюють один одного та разом досягають високих результатів. Як відомо, на великих підприємствах синергія виникає спочатку між вузькими сферами діяльності в межах одного підрозділу, а потім поширюється на кілька підрозділів. Тобто, існує два ієрархічні рівні – підприємство та його підрозділи, які взаємодіють між собою та створюють вищий діловий рівень [3, с. 70].

В економіці постійно досліджують комбінацію різних факторів виробництва, а це зумовлює обов'язкове врахування стратегічного значення синергетичних ефектів.

Встановити факт синергії просто. Однак, позитивний синергетичний ефект планувати важко. Практика свідчить, що реальну синергію неможливо визначити через брак чітких розрахунків та оцінок. При цьому, варто зазначити, що окремі суб'єкти господарювання систематично продають власні специфічні знання, які вони здобули в результаті досліджень у певній галузі, що зумовлює перенесення знань в іншу сферу діяльності та сприяє пошуку нових видів продукції та зменшенню витрат на їх виробництво. Відповідно, можна стверджувати, що такі дії мають ознаки синергетичного ефекту.

Отже, актуальною є потреба у розроблені та впроваджені управлінських звітів в практичну діяльність суб'єктів управління та формуванні облікової інформації за допомогою синергетичного підходу.

Література:

1. Кузнецова С. А. Синергетичний розвиток управлінського обліку: підходи, принципи, трансформації / С. А. Кузнецова // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів: Видавництво Львівська Політехніка, 2012. – с.131-137.
2. Пушкар М. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. – Тернопіль: Карт-блани, 2013. – 116 с.
3. Шестерняк М. М. Синергетичний ефект у спільному будівництві як фактор економічного зростання / М. М. Шестерняк // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2013. - № 3 (65). – 196 с., С. 68-74.
4. Кузнецова С. А. Синергія бухгалтерської звітності в управлінні АПК України: [монографія] / С. А. Кузнецова, С. О. Кучеркова ; за заг. ред. С. А. Кузнецової. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2009. – 156 с.
5. Мочерний С. Синергетичний підхід в економічному дослідженні / С. Мочерний // Економіка України. – 2001. - № 5. – С. 44-51.
6. Хакен Г. Синергетика / Г. Хакен – М.: Мир, 1980. – 400 с.